

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Rebus Gestis Beati Aloysii Gonzagæ E Societate Iesv

Marchetti, Annibale

Florentiæ, 1687

Capvt XV. Principatu abdicato Mediolanum negotiorum causa contendit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-43962

*Principatu abdicato Mediolanum
negotiorum causa contendit.*

Tabulæ
cessionis
de abdicā-
do Casti-
lionis do-
minatu.

Is ita peractis, statim de abdicando Castilionis Dominatu, cuius insignia ei dudum Cæsar detulerat, quemadmodum antea memoravimus, cœptum est agi. Itaque Ferdinando cupienti, uti ea Rodulpho fratri natu minori concederet, haud ægrè acquievit: quin & Patri permisit, tabulas cessionis eâ formâ confici, quâ maximè veller, ac tantummodò de celeritate sollicitus, hanc illi maiorem in modum commendavit. Tabularum forma fuit huiusmodi: Vt Aloysius omnia paternæ ditionis iura, ac proventus, quin etiam obuenturas in posterum hereditates abdicaret: ita tamen, ut in præsens duo illi aureorum millia, in reliquâ verò ætatem quadringenti aurei, quos arbitratu suo posset infumere quotannis appenderentur. Hanc formam ad Cæsarem, citra cuius auctoritatem ea abdicatio fieri non poterat, ut qui illam omnem Provinciam vestigalem haberet,

beret, transiit Pater : & quò Cæsar assensio-
nem ad eam promptius adiungeret, tabulasque
ritè firmaret, Aloysius Eleonoram Austriacam
Mantuanorum Ducem magno studio rogavit,
operam uti suam interponeret, quod & foemi-
na probatissima tota in alienæ salutis curam
intenta libenti animo, ac felici eventu perfe-
cit.

Inter hæc, dum Cæsaris expectatur assen-
sus, negotia quædam haud levis momenti Me-
diolani orta rei benè cæptæ, & prorsus eunti
cunctationem iniecerunt. Nam Ferdinandus
adhuc pedibus æger, & coram adesse inuali-
dus, Aloysio, cuius prudentiæ planè senilis
plurimis in rebus periculum fecerat, suas par-
tes imposuit, iussitque Mediolanum quam pri-
mum contendere. Nec profectò paternus eum
amor, liberorum ornamenta ut ab se profe-
cta exaggerare solitus, fefellit: Siquidem in-
confessio apud omnes erat, in Aloysio adole-
scentiæ vestigium nullum extitisse, præter for-
mam, & robur. Et licet consummatæ pruden-
tiæ necessarius rerum usus deesse videretur, se-
nioribus tamen in consilium adhibitis, eorum
usum atque experientiam suam usurpando effi-
ciebat: itaque cunctis in rebus consideratus ut
qui maximè, circumspectusque erat. Igitur
Me-

Eleonora
Austr. A-
loysio ab-
dicanti fa-
vet.

Aloisij pru-
dentia ac
dexteritas
in nego-
tjis admi-
nistrandis.

Mediolanum profectus, ut Patris mandata cōficeret, octo amplius menses ibi subsistere compulsum est, quibus tamen eā solertiā, ac sagacitate suscepta negotia administravit, ut res ceteroqui implicatissimas mirā dexteritate explicuerit, atque omnia paternis ut votis cederēt, feliciter præstiterit.

Neque verò hoc negotiorum tempore animus a litterarum, ac pietatis studio vacavit: verum, ut utrumque urgeret, Collegium Societatis Iesu, quod Braidense vocant, assidue frequentabat. Ibi Philosophiæ studia, in Hispaniā inchoata persequi libuit, & quā erat ad intelligendum celeritate, eos brevi progressus habuit, ut omnibus admirationi esset: quin & prorsus invidiæ fuisset, nisi incredibilis verecundia, atque humanitas, quā erga omnes vel infimos utebatur, omnem invidiæ materiam amoris fomitem effecisset. Author est eius Magister, Aloysium usque adeo inter disputandum modestiam tenuisse; ut, licet ingenij acumen ei vehementer in eiusmodi pugnas pruriret; nullum tamen fastus, aut licentiæ iuvenilis, vel cum Theatra plausu resonarent, indicium unquam exhibuerit: quod quā arduum sit, satis æstimare non possit, nisi cui paribus ingenij viribus prædito hæc certamina subiisset

Singularis
modestia
omnibus
amabilem
reddit.

Hanc inter
disputandū
maximè re-
tinuit.

con-

contigerit. Singulis diebus a meridie mathematicis disciplinis studiosè operam dabat: & quia eius artis Doctor solâ explicatione contentus dictare solebat nihil; Aloysius; ne ea; quæ auribus acceperat; elaberentur; ubi domum sese receperat; librarius dictabat: idque tantâ fidelitate; ut Virgilius Cæparius vir in Mathematice haud imperitus; visis Aloysij commentarijs librarij manu descriptis; testatum reliquerit; se satis mirari non potuisse; quòd nulla ei demonstratio unquam exciderit: quin etiam tantâ firmitate hæserint univèrsæ; ut totidem ferè verbis; nusquam vel in numeris; vel in mensuris; seu rationibus lapsus (quod in rebus adeò fluxis; fugacibusque admiratione non vacat) scriptori reddiderit.

Mira eius memoria.

Hoc tempore; mirò moderationis exemplo; vestitus incedebat; ex eo vili & vulgari panno; quem nostri Rasciam vocant; & plebeij homines potissimum adhibent. Ad Gymnasium; verò pedibus; ut plurimum; ibat: tàmetsi vel rhedæ; vel equorum copia minimè deesset. Festis diebus D. Fidelis Ædem; quam curæ habent Patres Societatis; celebrabat: ubi rerum æternarum commentationi laxatis habenis matutinum ferè omne tempus Numini; precibusque dicebat. Ibi autem postquam diu ac sedulo se-

Cultus moderationis Rasciam induit.

se

se comparaverat, ad sacræ exomologeseos primū, deinde ad Eucharistiæ Divina Mysteria tantā cum religione, ac pietatis sensu accedebat, solo ut aspectu omnibus ad Dei amorem & cultum incitamento esset. Sacer quidam Orator, qui iisdem diebus festis ex loco superiore ad populum concionem habebat, memorare consueverat, se, ut suam orationem ad animos permovendos divino amore succenderet, in Aloysium, qui semper ex aduerso aderat, oculos, cum verba faceret; conijcere solitum: atque ex eius vultu veluti divinæ caritatis radios circumquaque fundentē, ita validos ignes concipere, ut ignita postmodum planē verba depromeret.

Concionatorem solo aspectu divina caritate auditor accendit.

Ianitoris vice gaudentes in Collegio fungitur.

Porro tempus omne, quod profestis etiam diebus a studio ac negotijs dabatur, mos illi erat in Collegio Societatis cum nostris colloquendo traducere: & si ceteri deessent, vel cum solo ianitore libentissimē versari. Quod si quando eveniret, ut ianitor ei claves permitteret, dum ipse quempiam ex Patribus accersitū iret; ille continuo lætitiā gestire, grates ianitori agere, sibi que religiosi hominis imaginem summā cum voluptate tantisper gratulari. Cum probè teneret nostri Collegij morem, in villam octavo quoque die ad vires studijs fractas reparandas

das secedendi : cumque etiam nosset eam duo-
decim ferè stadijs extra portam Novocomensē
ab urbe disitam ; Is ipso cessationis die , ubi
primùm illucesceret , in eam partem proficisci
maturabat : famulisque longè præcurrens , simul
ac portam esset egressus , libello aliquo salutari
in manus sumpto tardiùs ingredi incipiebat :
mox etiã subsistere , ac flosculos è sepibus usque
eò legere , dum aliqui ex nostris in conspectum
venirent : tum enim conuersus præstolari ad-
uenientes , prætereuntibus comiter salutem di-
cere , prætergressos denique lento gradu , ocu-
lisque in eos assiduè intētis , quousque tecto suc-
cederent , cupidè persequi . Postquam verò sese
subdlexerant , tunc viam retexens cæteris seriùs
venientibus occurrebat , eosque benignè saluta-
tos faustis ominibus prosequabatur . Itaque
solo illorum aspectu , quos beatos existimabat ,
ac salutatione contentus , domum lætitiæ ple-
nus revertebatur .

Iis verò diebus , quos solemnī quadraginta die-
rum ieiunio præcuntes reliqui adolescentes a-
studijs feriatī agitare solent : atque eorum ple-
rique indutā personā bacchantium imaginem ,
quin & sæpè veritatem referunt : Aloysius vā-
sanam hanc , impiamque licentiã detestatus suas
in Collegio ferias cum Patribus celebrabat : ibi
enim

Hæc villa
eo tempore
re Ghilol-
fa diceba-
tur .

Voluptas
illi , nostris
rus aduen-
tibus oc-
currere .

Bacchi fe-
rias sancte
traducit .

enim inito de rebus cælestibus colloquio, eam mentis intentione ad Cælitum spectacula longè iucundissima ferebatur, ut inde mortalium, gaudia despectans, summoperè gauderet, quòd eiusmodi gaudiorum larvis tam pueriliter, ut mortalium reliqui, minimè luderetur. Est & illud præterea omni posteritatis memoriâ dignum, quòd cū Mediolani per eos dies equestris pugnæ simulacrū (ubi lusorijis armis ad decretoria proludi, belloque iuvenum studia conciliari solent) summâ civitatis frequentiâ exhibendum esset; Aloysius quoque adesse voluit, non ut cum ceteris equestris ordinis in honoris ac dignitatis certamen veniret; sed ut ex ludicrâ pugnâ seriam, eandemque gloriosam de ipsâ gloriâ victoriam reportaret. Siquidem cū ceteri pro se quisque certarent, ut quam maxime pretiosâ veste induti superbisque insidentes equis magnificè incederent; Ipse (quem cetero qui alijs diebus nobiles equi holosericis phaleris instrati, famulis deducuntibus comitabantur) mulo tunc vectus ignobili, lætus, quasi humanâ celsitudine proculcatâ sublimior, per viam confertissimâ turbâ obstrepentem deambulabat. Omnium oia, atque oculi tunc in Aloysium conuersi, quos inter qui superbiæ vitio obcæcati divinum eius facti decorem intue-

Admirabilis humanæ gloriæ contemptus

ri haud poterant, Adolescentis simplicitatem,
 damnabāt: qui verò libero obtutu rem penitus
 inspiciebant, imparis gloriolæ con emptum
 magnanimitatem altiora spectantis interpreta-
 bantur. His verò alijsque Christianæ virtutis
 argumentis, tantum ille honorem, seu potius,
 honor illum vel fugientem est assequutus,
 ut solidâ illâ atque sincerâ famâ,
 quam sibi mens retinet, nec lin-
 guæ vitio corruptam pro-
 fert, honestissimum
 quenque longè
 anteiret.

Solida, nō
 corrupta
 adulatio-
 ne Fama
 alijs, præ-
 stat.

H

CA